

1. Zaznaczamy fragment rysunku i przenosimy go w inne miejsce
2. Wycinamy, kopiujemy i wklejamy fragment rysunku, wykorzystując Schowek
3. Korzystamy z narzędzi Linia i Ołówek
4. Sztuczki ułatwiające komputerowe rysowanie

Warto powtórzyć

1. Jakie znasz narzędzia programu Paint?
2. Jakie właściwości posiada pamięć operacyjna?
3. W jaki sposób stosuje się metodę **przeciągnij i upuść**?

1. Zaznaczamy fragment rysunku i przenosimy go w inne miejsce

W obszarze rysunku możemy **zaznaczyć** jego fragment i przenieść go w inne miejsce, stosując metodę **przeciągnij i upuść**.

W programie Paint można stosować dwa narzędzia do zaznaczania:

– **Zaznacz** – zaznaczanie obszaru prostokątnego,

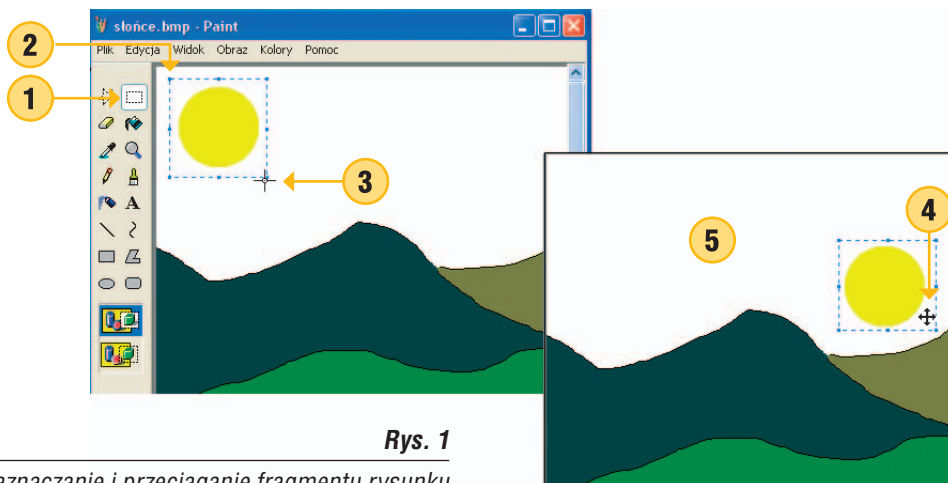
– **Zaznacz dowolny kształt** – zaznaczanie obszaru o dowolnym kształcie.

Przykład 1

Zaznaczanie fragmentu rysunku i przenoszenie go w inne miejsce

1. Kliknij narzędzie **Zaznacz**.
2. Ustaw kursor w miejscu, które wyznaczy jeden z narożników zaznaczanego obszaru.
3. Postępuj tak, jak podczas rysowania prostokąta. Przytrzymaj wciśnięty lewy przycisk myszy i przesuń kursor w taki sposób, aby powstający prostokąt objął cały wymagany obszar.
4. Przeciągnij zaznaczony fragment i upuść go w wybranym miejscu na rysunku. Podczas przeciągania zwróć uwagę na zmianę postaci kursora.
5. Aby usunąć zaznaczenie, kliknij na zewnątrz zaznaczonego obszaru.

Rys. 1

Zaznaczenie i przeciąganie fragmentu rysunku

Ćwiczenie 1

Przenosimy fragment rysunku w inne miejsce

Otwórz plik *słońce.bmp* (CD).

Przenieś słońce na prawą stronę rysunku. Umieść je tuż nad górą.

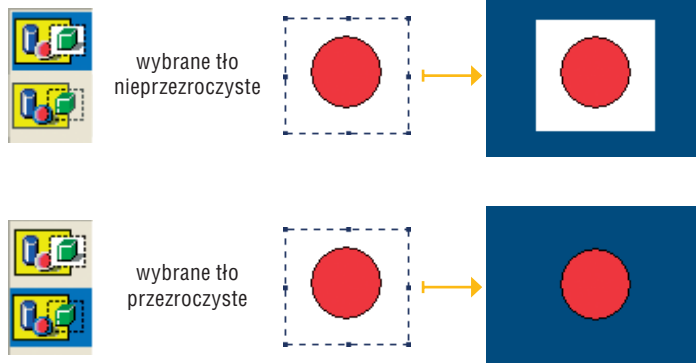
Zapisz zmiany w pliku pod nazwą *słońce po południu.bmp*.

Fragment rysunku możemy również umieścić w innym miejscu, nie usuwając go z poprzedniego, czyli **skopiować**.

Aby wykonać kopię zaznaczonego fragmentu rysunku, należy, przytrzymując wciśnięty klawisz **Ctrl**, przeciągnąć i upuścić zaznaczony fragment w wybranym miejscu.

Można wybrać dwa rodzaje umieszczania zaznaczonego fragmentu na rysunku: **na tle przezroczystym** lub **nieprzezroczystym**. Różnicę między nimi pokazujemy na rysunku 2. Możliwość wyboru tła pojawia się w dolnej części paska narzędzi, po wybraniu narzędzi **Zaznacz**, **Zaznacz dowolny kształt** lub **Tekst**.

Rys. 2

Rodzaje umieszczania zaznaczonego fragmentu na rysunku

Ćwiczenie 2

Tworzymy kopię zaznaczonego fragmentu rysunku

Zaprojektuj własne inicjały, podobne do widocznych na rysunku 3. Stosując narzędzie **Pędzel**, wykonaj napis, a następnie – wykorzystując funkcję kopiowania – jego cień.

Zapisz plik pod nazwą *inicjały.bmp*.

Wskazówka: Po utworzeniu napisu, skopiuj go i przesunij kopię tak, aby napisy nie stykały się. Zmień kolor kopii, a następnie przenieś ją na pozycję nieznacznie przesuniętą względem oryginału. Podczas wykonywania tego rysunku wybierz tło przezroczyste.

Rys. 3

Przykład napisu z cieniem – ćwiczenie 2. Autorka osobiście wykonała swoje inicjały

Aby wykonać kilka kopii zaznaczonego fragmentu rysunku, należy, przytrzymując wciśnięty klawisz **Ctrl**, powtórzyć kilkakrotnie czynność przeciągania i upuszczania danego fragmentu.

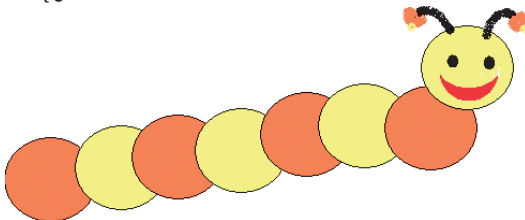
Ćwiczenie 3

Tworzymy kilka kopii zaznaczonego fragmentu rysunku

Narysuj gąsienicę podobną do przedstawionej na rysunku 4.

Zapisz plik pod nazwą *gąsienica.bmp*.

Wskazówka: Kilkakrotnie skopiuj powtarzający się fragment gąsienicy, czyli okrąg pokolorowany za pomocą narzędzia **Wypełnianie kolorem**. Kolejne kopie rozmieść w odpowiedni sposób. Wykorzystaj właściwy rodzaj tła (przezroczyste lub nieprzezroczyste). Po uformowaniu gąsienicy, zmień kolor wypełnienia niektórych okręgów.

Rys. 4

Uśmiechnięta gąsienica – ćwiczenie 3

2. Wycinamy, kopiujemy i wklejamy fragment rysunku, wykorzystując Schowek

Czynność kopiowania możemy również wykonywać korzystając ze **Schowka**. Wówczas kopia zaznaczonego fragmentu rysunku jest przechowywana w **Schowku**. W związku z tym możemy ją **wklejać** wiele razy, nie tylko do tego samego rysun-

Schowek

to część pamięci operacyjnej komputera, w której dane mogą być zapisane i odczytane przez każdy program. Dzięki temu **Schowek** umożliwia przenoszenie danych pomiędzy różnymi programami.

ku, ale również do rysunków zapisanych w innych plikach. Zawartość **Schowka** można także wklejać do dokumentów utworzonych w innych programach, na przykład do dokumentów tekstowych.

Zaznaczony fragment rysunku nazywamy **blokiem**. W szczególnym przypadku blokiem może być cały rysunek.

Zawartość **Schowka**, jako części pamięci operacyjnej, zostaje usunięta po wyłączeniu komputera. Ponadto w **Schowku** może znajdować się zazwyczaj tylko jeden element. W programie Paint, jeśli wstawimy kolejny fragment rysunku do **Schowka**, poprzedni zostanie usunięty.

Aby skopiować zaznaczony fragment rysunku (blok) do Schowka, należy wybrać opcję menu:

- **Edycja/Wytnij** – wycinamy (usuwamy) blok z pierwotnego miejsca lub
- **Edycja/Kopiuj** – blok pozostaje w pierwotnym miejscu.

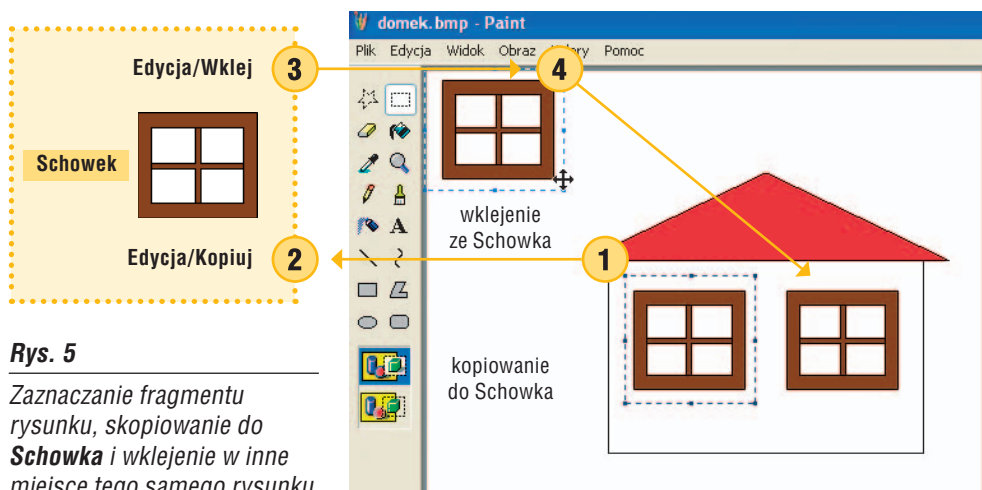
Przykład 2

Kopiowanie i wklejanie bloku w tym samym rysunku – korzystanie ze Schowka

1. Zaznacz potrzebny fragment rysunku.
2. Skopiuj blok do **Schowka** – wybierz opcję menu **Edycja/Kopiuj**.
3. Wklej kopię ze **Schowka** do rysunku – wybierz opcję menu **Edycja/Wklej**. Blok pojawi się w lewym górnym narożniku rysunku.
4. Przeciągnij i upuść kopię w wybranym miejscu rysunku.

Uwagi:

1. Opcje **Wytnij**, **Kopiuj** i **Wklej** są niedostępne, jeśli wybrane jest narzędzie **Tekst**.
2. W programie Paint po wycięciu bloku pozostaje puste miejsce w kolorze tła.

Rys. 5

Zaznaczanie fragmentu rysunku, skopiowanie do **Schowka** i wklejenie w inne miejsce tego samego rysunku

Ćwiczenie 4

Kopiujemy wielokrotnie fragment rysunku, korzystając ze Schowka

Otwórz plik *domek.bmp* (CD).

Na rysunku domku wklej drugie okno, identyczne z już narysowanym. Skorzystaj z przykładu 2.

Zapisz zmiany w pliku pod tą samą nazwą, w wybranym folderze na dysku twardym.

Przykład 3

Kopiowanie i wklejanie bloku do innego rysunku – korzystanie ze Schowka

1. Otwórz **plik źródłowy** (np. *domek.bmp*).
2. Zaznacz potrzebny fragment rysunku (np. okno).
3. Skopiuj blok do **Schowka** – wybierz opcję menu **Edycja/Kopiuj**.
4. Otwórz **plik docelowy** (np. *dom.bmp*).
5. Wklej kopię ze **Schowka** do rysunku – wybierz opcję menu **Edycja/Wklej**. Przeciągnij i upuść blok w wybranym miejscu rysunku.
6. Powtórz czynność z punktu 5 tyle razy, ile jest to konieczne.

P Plik

Z **pliku źródłowego** pobieramy dane. W **pliku docelowym** umieszczamy dane.

Ćwiczenie 5

Kopiujemy i wklejamy fragment rysunku do innego rysunku

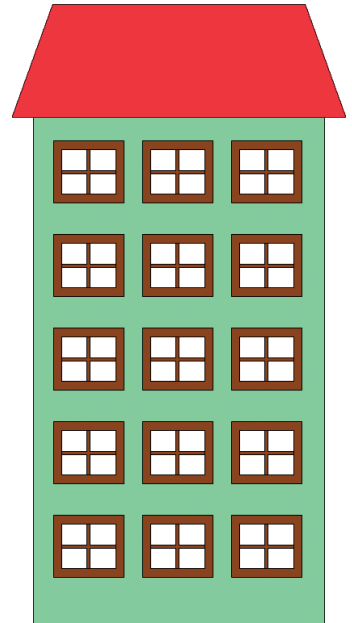
Uzupełnij rysunek zapisany w pliku *dom.bmp* (CD). Wklej do domu jednakowe okna. Pojedyncze okno skopiuj do **Schowka** z pliku *domek.bmp*. Skorzystaj z przykładu 3. Postaraj się uzyskać rezultat podobny do przedstawionego na rysunku 6.

Zamknij plik *domek.bmp* bez zapisywania zmian. Plik *dom.bmp* zapisz pod tą samą nazwą.

Gdy nie jesteśmy zadowoleni z uzyskanych efektów pracy, możemy kliknąć opcję menu **Edycja/Cofnij**. Należy jednak pamiętać, że w programie Paint możliwe jest cofnięcie co najwyżej trzech ostatnich zmian.

Jeśli chcemy powtórzyć ostatnio wykonaną czynność, wybieramy opcję menu **Edycja/Powtórz**. Jeśli chcemy usunąć wszystkie elementy rysunku, możemy wybrać opcję menu **Obraz/Wyczyść obraz**.

Aby wykonać niektóre czynności, zamiast korzystać z opcji menu, możemy zamiennie używać skrótów klawiaturowych. W tabeli 1 przedstawiono funkcje niektórych skrótów klawiaturowych.

Rys. 6

Dom z oknami skopiowanymi z innego rysunku – ćwiczenie 5

Skrót klawiaturowy	Opcja menu	Funkcja, jaką spełnia
Ctrl+X	Edycja/Wytnij	wycinanie z dokumentu i kopiowanie do Schowka
Ctrl+C	Edycja/Kopiuj	kopiowanie z dokumentu do Schowka
Ctrl+V	Edycja/Wklej	wklejanie ze Schowka do dokumentu
Ctrl+Z	Edycja/Cofnij	cofanie ostatniej wykonanej czynności
Ctrl+Y	Edycja/Powtórz	powtórzenie ostatniej wykonanej czynności
Ctrl+S	Edycja/Zapisz	zapisywanie dokumentu w pliku

Tabela 1

W obszarze tego samego rysunku możemy skopiować jego fragmenty na trzy sposoby:

- przeciągnąć blok przytrzymując wciśnięty klawisz **Ctrl** lub
- przez **Schówek**, wybierając opcję menu **Edycja/Kopiuj** lub
- przez **Schówek**, używając skrótów klawiaturowych **Ctrl+C**.

W każdym z tych przypadków uzyskujemy taki sam efekt.

3. Korzystamy z narzędzi Linia i Ołówek

Narzędzie **Ołówek** imituje efekt rysowania ołówkiem. Grzbiety gór na rysunku 1 zostały narysowane za pomocą tego narzędzia. Dla narzędzia **Ołówek** nie jest dostępny wzorec rozmiarów lub kształtów – można rysować tylko jednym rodzajem linii.

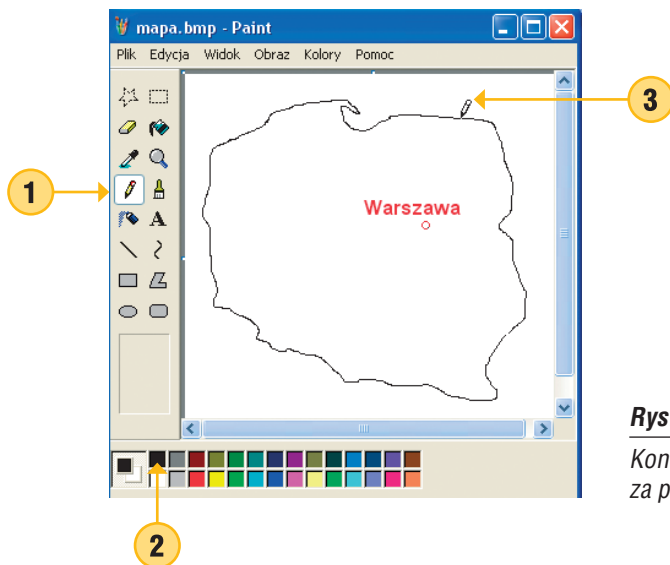
Korzystając z palety kolorów, można zmieniać kolor ołówka na dowolny kolor pierwszego planu (gdy rysujemy trzymając wciśnięty lewy przycisk myszy) lub kolor tła (gdy rysujemy trzymając wciśnięty prawy przycisk myszy).

Przykład 4

Korzystamy z narzędzia Ołówek

1. Kliknij narzędzie **Ołówek** (rys. 7).
2. Z palety kolorów wybierz kolor ołówka.
3. Ustaw kursor myszy wewnątrz obszaru do rysowania. Gdy kursor przybierze kształt ołówka , możesz rysować.

Rys. 7

Kontur mapy Polski narysowany za pomocą narzędzia **Ołówek**

Ćwiczenie 6

Rysujemy mapę Polski

Narysuj kontur mapy Polski. Możesz wzorować się na rysunku 7. Skorzystaj z przykładu 4.

Zaznacz czerwonym kółeczkiem stolicę Polski i podpisz ją.

Zapisz plik pod nazwą *Polska.bmp*.

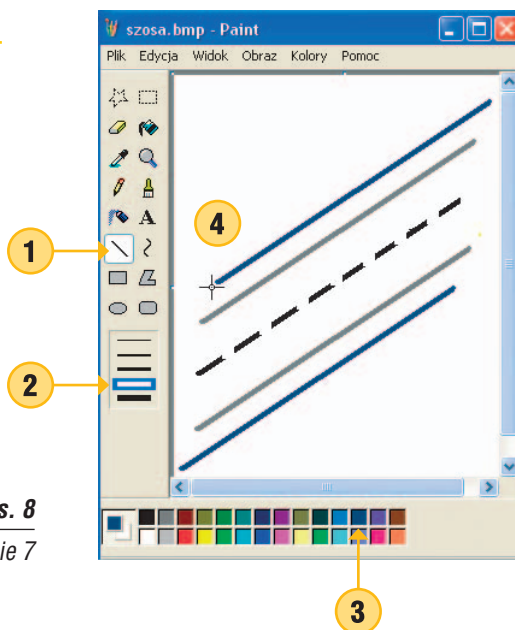
Narzędzie **Linia** umożliwia rysowanie linii prostych. Dla tego narzędzia dostępny jest wzorec, z którego można wybierać grubość linii. Korzystając z palety kolorów, można zmieniać kolor linii.

Przykład 5

Korzystamy z narzędzia Linia

1. Kliknij narzędzie **Linia** (rys. 8).
2. Ze wzorca wybierz grubość linii.
3. Z palety kolorów wybierz kolor linii.
4. Ustaw kursor myszy wewnątrz obszaru do rysowania i trzymając wciśnięty przycisk myszy, rysuj linię.

Rys. 8

Szosa – ćwiczenie 7

Ćwiczenie 7

Rysujemy linie równoległe

Narysuj układ linii na szosie podobny do przedstawionego na rysunku 8. Skorzystaj z przykładu 5.

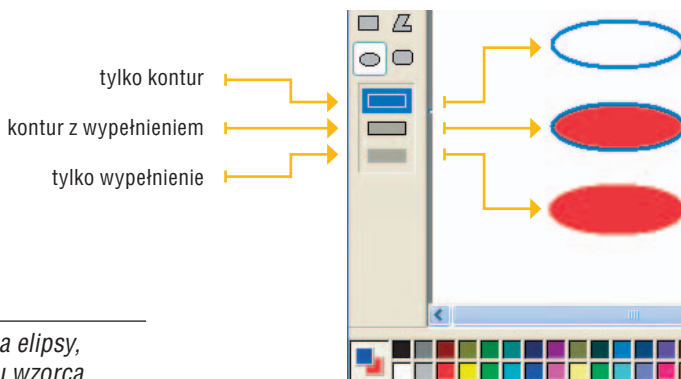
Zapisz plik pod nazwą *szosa.bmp*.

Wskazówka: Aby linie były równoległe, zastosuj kopiowanie fragmentu rysunku (linii).

4. Sztuczki ułatwiające komputerowe rysowanie

Sztuczka 1

Dla narzędzi **Prostokąt**, **Zaokrąglony prostokąt**, **Elipsa** i **Wielokąt** można wybrać ze wzorca sposób rysowania (rys. 9).

Rys. 9

Sposoby rysowania elipsy, zależnie od wyboru wzorca

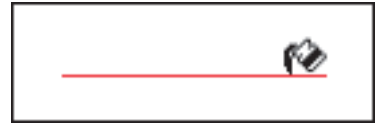
Sztuczka 2

Jeśli naciśniemy klawisz **Shift** podczas rysowania:

- elipsy – otrzymamy okrąg,
- prostokąta – otrzymamy kwadrat,
- prostokąta z zaokrąglonymi narożnikami – otrzymamy kwadrat z zaokrąglonymi narożnikami,
- linii – w zależności od kierunku, w jakim będziemy przesuwali kursor, otrzymamy linię prostą pionową, poziomą lub ukośną (pod kątem 45°),
- wielokąta – otrzymamy wielokąt, którego sąsiednie boki będą położone względem siebie pod kątem 90° lub 45°.

Sztuczka 3

Aby użyć narzędzia **Wypełnianie kolorem** do zamalowania bardzo małej lub wąskiej powierzchni, na przykład napisu (w ćwiczeniu 2) czy linii (w ćwiczeniu 7), należy wskazać to miejsce końcówką strumienia wylewającej się farby (rys. 10).

Rys. 10

Kursor wskazuje linię tak, żeby można było zmienić jej kolor

Sztuczka 4

Aby namalować uśmiech (np. w ćwiczeniu 3), można narysować okrąg wypełniony kolorem czerwonym i przykryć go częściowo drugim, mniejszym okręgiem, o konturze i wypełnieniu w kolorze tła. Oczy to wypełnione na czarno okręgi, przy czym drugi jest kopią pierwszego.

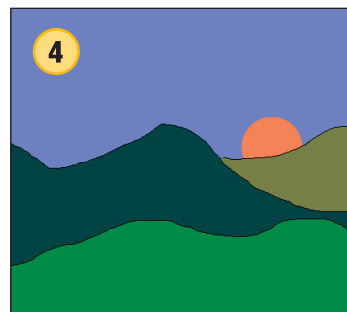
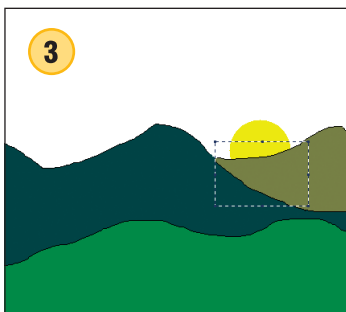
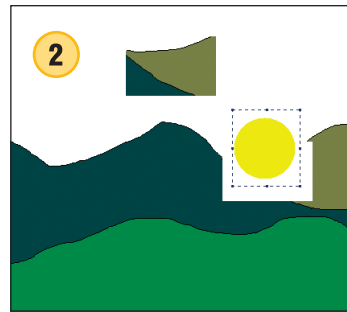
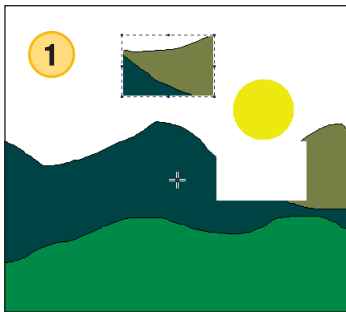
Rys. 11

Uśmiech i oczy gąsieniczki z ćwiczenia 3

Sztuczka 5

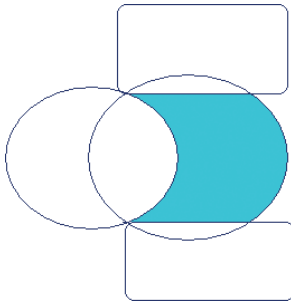
Aby na rysunku zapisanym w pliku *słońce po południu.bmp* (ćwiczenie 1) uzyskać efekt słońca zachodzącego za grzbiet górski, należy:

1. zaznaczyć i przeciągnąć w inne miejsce fragment gór,
2. zaznaczyć i przeciągnąć słońce trochę niżej, w miejsce wycięcia góry,
3. zaznaczyć i przeciągnąć fragment gór z powrotem na miejsce (wybrać tło przezroczyste),
4. zmienić kolor słońca i pomalować niebo.

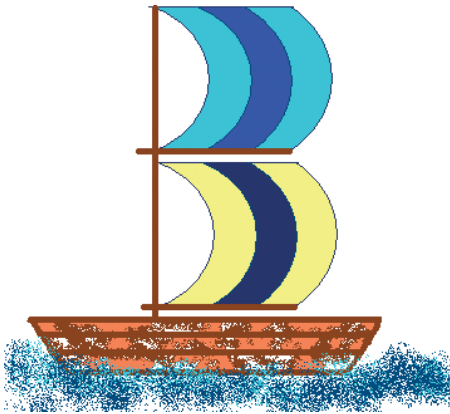
Rys. 12

Słońce już zaszło za górę...

Rys. 13a

Rysowanie jednego żagla

Rys. 13b

Gotowa żaglówka

Ćwiczenie 8

Rysujemy zachodzące słońce

Otwórz plik *słońce po południu.bmp*. Zmień obraz tak, aby przedstawiał słońce zachodzące za górami. Skorzystaj z rysunku 12. Zapisz plik pod nazwą *zachód słońca.bmp*.

Sztuczka 6

Do tworzenia rysunku można wykorzystywać... gumkę. Rysujemy, a potem wycinamy niepotrzebne linie (rys. 13a). Następnie kolorujemy i uzupełniamy rysunek (rys. 13b).

Ćwiczenie 9

Rysujemy żaglówkę

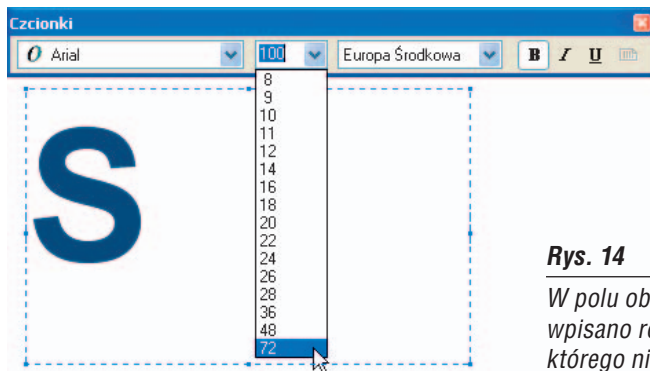
Narysuj żaglówkę podobną do przedstawionej na rysunku 13b. Plik zapisz pod nazwą *żaglówka.bmp*.

Sztuczka 7

Aby wykonać jak najmniej czynności podczas kopiowania i wklejania, można zaznaczyć kilka elementów i skopiować cały fragment do **Schowka**. Na przykład w ćwiczeniu 5 można najpierw wstawić pojedyncze okna w jednym rzędzie (na jednym piętrze) lub w jednej kolumnie (w jednym pionie). Następnie należy zaznaczyć cały rząd lub kolumnę, skopiować do **Schowka** i wkleić odpowiednią liczbę razy.

Sztuczka 8

Korzystając z narzędzia **Tekst** (np. w zadaniu 2), możemy wybrać rozmiar czcionki (z listy wyboru na pasku narzędzi tekstowych). Można również ustalić rozmiar czcionki, którego nie ma na liście wyboru. W tym celu należy usunąć wyświetlony automatycznie rozmiar i wprowadzić własny.

Rys. 14

W polu obok nazwy czcionki wpisano rozmiar 100 punktów, którego nie ma na liście wyboru

Warto zapamiętać

- Ułatwienia, z których można korzystać przy komputerowym rysowaniu, to:
  - wykonywanie operacji na fragmentach rysunku (wycinanie, kopiowanie, wklejanie),
  - kopiowanie fragmentów rysunku do **Schowka**,
  - wklejanie fragmentu rysunku do innych dokumentów,
  - cofanie ostatnio wykonanej czynności (w programie Paint mogą to być maksymalnie trzy ostatnie czynności),
  - różnorodność narzędzi malarskich i wiele możliwości ich stosowania.
- Ze **Schowka**, podobnie jak z pamięci operacyjnej, dane zostaną usunięte po wyłączeniu komputera.
- Niektóre opcje menu mają przypisane skróty klawiaturowe, których użycie daje ten sam efekt.

Pytania

1. W jaki sposób przenieść fragment rysunku w inne miejsce obrazka?
2. Jaką funkcję pełni **Schowek**?
3. W jaki sposób można umieścić na rysunku kopię zaznaczonego fragmentu (bez usuwania go z poprzedniego miejsca)? Podaj trzy sposoby.
4. Podaj trzy sposoby usunięcia fragmentu rysunku.
5. Podaj szybki sposób narysowania koła wypełnionego zielonym kolorem.
6. Jak narysować kwadrat?

Zadania

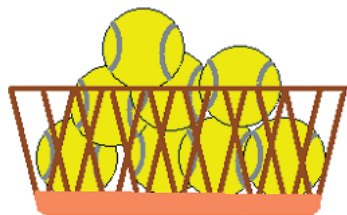
1. Otwórz plik *pojazdy.bmp* (CD). Umieść poszczególne pojazdy nad właściwymi napisami. Zapisz zmiany w pliku pod tą samą nazwą.
2. Narysuj jesienny krajobraz górski. Skorzystaj z narzędzi **Ołówek** i **Wypełnienie kolorem**. Dobierz odpowiednie barwy. Zapisz plik pod nazwą *jesień.bmp*.

SP nr 3

Klasa IV b

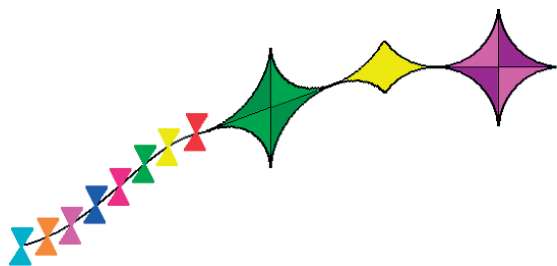
Rys. 15

Przykładowy napis – zadanie 3

Rys. 16

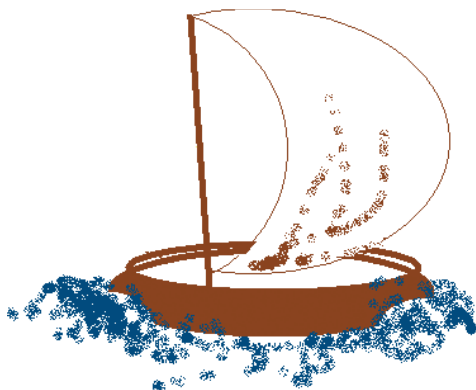
Koszyk z piłkami tenisowymi – zadanie 4

Rys. 17

Latawiec – zadanie 5

3. Utwórz napis z cieniem, korzystając z narzędzia **Tekst**. Postaraj się uzyskać efekt podobny do przedstawionego na rysunku 15. Zapisz plik pod nazwą *napis.bmp*.
Wskazówka: Możesz ustalić własny krój, rozmiar i kolor czcionki.
4. Otwórz plik *tenis.bmp* (CD). Skopiuj ośmiokrotnie leżącą obok koszyka piłkę tenisową. Wszystkie piłki umieść w koszyku, podobnie jak pokazano na rysunku 16. Zapisz zmiany w pliku pod tą samą nazwą.
5. Otwórz plik *latawiec.bmp* (CD). Wymaż niepotrzebne linie tak, aby otrzymać rysunek latawca podobny do przedstawionego na rysunku 17. Pokoloruj go. Zapisz zmiany w pliku pod tą samą nazwą.
6. Narysuj łódkę podobną do przedstawionej na rysunku 18. Zapisz plik pod nazwą *łódka.bmp*.

Rys. 18

Przykładowa łódka – zadanie 6

Dla zainteresowanych

7. W pliku *ogród.bmp* narysowane są różne kwiaty i drzewa. Skopiuj kwiaty do pliku *kwiaty.bmp*, a drzewa do pliku *drzewa.bmp*. Wszystkie pliki zapisane są na CD. Zapisz zmiany w plikach pod tymi samymi nazwami.
Wskazówka: Otwórz wszystkie trzy pliki jednocześnie. Jeśli któryś jest aktualnie niepotrzebny, możesz go zwinąć do przycisku na pasku zadań.
8. Otwórz plik *słońce.bmp* (CD). Zmień obraz tak, aby słońce zaszło za górę, ale wykonaj zadanie metodą inną od zaproponowanej w sztuczce 5.
9. Otwórz plik *Polska.bmp*, który utworzyłeś w ćwiczeniu 6. Narysuj granice województw. W odpowiednich miejscach zaznacz kółeczkami miasta wojewódzkie i podpisz je. Zapisz zmiany w pliku pod tą samą nazwą.
10. Używając poznanych narzędzi, wykonaj schemat kopiowania fragmentu rysunku do rysunku zapisanego w innym pliku. Zapisz schemat w pliku pod nazwą *kopiowanie.bmp*.